

ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСПЛКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»
Навчально-науковий інститут денної освіти
Кафедра менеджменту

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

**«Менеджмент підприємств малого та середнього
бізнесу»**

на 2022-2023 навчальний рік

Курс та семестр вивчення	4 курс, 8 семестр
Освітня програма/спеціалізація	«Менеджмент»
Спеціальність	073 Менеджмент
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Ступінь вищої освіти	бакалавр

ПІБ НПП, який веде дану дисципліну,

Бондар-Підгурська Оксана Василівна

науковий ступінь і вчене звання,
посада

д. е. н., доцент,
професор кафедри менеджменту

Контактний телефон	+38-066-294-63-94
Електронна адреса	bondarpodgurskaa@gmail.com
Розклад навчальних занять	http://schedule.puet.edu.ua/
Консультації	відповідно графіку навчального процесу
Сторінка дистанційного курсу	http://www2.el.puet.edu.ua/st/course/view.php?id=2686 (укр. мова) http://www2.el.puet.edu.ua/iz/course/view.php?id=863 (англ. мова)

Опис навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни	Формування у студентів системи спеціальних знань із організації процесу управління підприємствами малого і середнього бізнесу в умовах реалізації цілей сталого розвитку XXI століття
Тривалість	1 семестр, разом 90 годин (лекції 16 год., практичні заняття 20 год., самостійна робота 54 год.)
Форми та методи навчання	Лекції та практичні заняття в аудиторії, самостійна робота
Система поточного та підсумкового контролю	<i>Поточний контроль:</i> відвідування занять; захист домашнього завдання; дискусія в межах навчального матеріалу; виконання індивідуальних завдань; доповіді з рефератами та їх обговорення; тестування; поточна модульна робота <i>Підсумковий контроль:</i> іспит
Базові знання	Наявність ґрунтовних знань із основ менеджменту, мікро- та макроекономіки, економічної теорії, управління розвитком.
Мова викладання	Українська
Анотація дисципліни	Дисципліна висвітлює ключові питання організації діяльності суб'єктів малого та середнього підприємництва в країнах із транзитивною економікою, розглянуто особливості їх функціонування та управління ними, досліджено закономірності їх розвитку та державного регулювання в контексті інтеграційних процесів і реалізації цілей сталого розвитку України.

**Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна,
програмні результати навчання**

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач
ПР04. Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень. ПР05. Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації. ПР16. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним. ПР17. Виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера. ПР19. Володіти інструментарієм та навичками економічного аналізу ефективності використання ресурсного потенціалу та управління конкурентоздатністю підприємств та організацій, приймати обґрунтовані рішення щодо вирішення проблемних ситуацій, демонструвати навички креативного мислення, формування новацій та управління інноваційною діяльністю підприємств та організацій.	ЗК ЗК03. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу. ЗК04. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК09. Здатність активно вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК10. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні. ЗК11. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. ЗК12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). СК СК02. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища. СК03. Здатність визначати перспективи розвитку організації. СК04. Вміння визначати функціональні області організації та зв'язок між ними. СК05. Здатність управляти організацією та її підрозділами через реалізацію функцій менеджменту. СК12. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення.

Тематичний план навчальної дисципліни

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
МОДУЛЬ І. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ МАЛОГО ТА СЕРЕДЬНОГО БІЗНЕСУ		
Тема 1. Філософія бізнесу	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Виконати завдання для самостійної роботи відповідно до трьох ріней (А, В, С). Опрацювати нормативно-правові документи, рекомендовані викладачем за темою, підготувати аналітичну доповідь або реферат.
Тема 2. Основи організації та тенденції розвитку малого та середнього бізнесу	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Виконати завдання для самостійної роботи відповідно до трьох ріней (А, В, С). Опрацювати нормативно-правові документи, рекомендовані викладачем за темою, підготувати аналітичну доповідь або реферат.
Тема 3. Інноваційний розвиток малого та середнього бізнесу	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Виконати завдання для самостійної роботи відповідно до трьох ріней (А, В, С). Опрацювати нормативно-правові документи, рекомендовані викладачем за темою, підготувати аналітичну доповідь або реферат.

Тема 4. Державна підтримка розвитку малого та середнього бізнесу	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Виконати завдання для самостійної роботи відповідно до трьох ріней (А, В, С). Опрацювати нормативно-правові документи, рекомендовані викладачем за темою, підготувати аналітичну доповідь або реферат.
МОДУЛЬ 2. ФУНКЦІОНАЛЬНО-ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ		
Тема 5. Управління ризиками фінансово-господарської діяльності малого бізнесу	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Виконати завдання для самостійної роботи відповідно до трьох ріней (А, В, С). Опрацювати нормативно-правові документи, рекомендовані викладачем за темою, підготувати аналітичну доповідь або реферат.
Тема 6. Аналіз розвитку малого бізнесу	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Виконати завдання для самостійної роботи відповідно до трьох ріней (А, В, С). Опрацювати нормативно-правові документи, рекомендовані викладачем за темою, підготувати аналітичну доповідь або реферат.
Тема 7. Планування діяльності малого бізнесу	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Виконати завдання для самостійної роботи відповідно до трьох ріней (А, В, С). Опрацювати нормативно-правові документи, рекомендовані викладачем за темою, підготувати аналітичну доповідь або реферат.
Тема 8. Антикризове управління малим бізнесом	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Виконати завдання для самостійної роботи відповідно до трьох ріней (А, В, С). Опрацювати нормативно-правові документи, рекомендовані викладачем за темою, підготувати аналітичну доповідь або реферат.

Інформаційні джерела

Основні:

- Бердинець М. Д., Сурженко А. В. Фінансовий менеджмент у малому бізнесі: навч. посіб. К. : «Центр учбової літератури», **2016**. 352 с.
- Бондар-Підгурська О. В. Науково-методологічні засади сталого інноваційного соціально орієнтованого розвитку економіки. Полтава: РВВ ПУЕТ, **2016**. 531 с.
- Бондар-Підгурська О. В., Хоменко І. І Науково-методичні засади оцінки ефективності процесу управління інформаційною безпекою підприємств малого та середнього бізнесу: кіберзагрози та інтелектуальна власність. *Проблеми економіки*. **2022**. №2. С. 108-116. URL: https://www.problecon.com/article/?year=2022&abstract=2022_2_0_108_116
- Мица В. В. Малий бізнес у сучасних ринкових умовах (соціальний аспект). *Економіка та держава*. **2017**. № 8. С. 95–98.
- Очеретний Д. С. Малий бізнес у структурі сучасного інноваційного підприємництва. *Причорноморські економічні студії*. **2017**. Вип. 15. С. 22–25.
- Рарок О. В. Менеджмент малих підприємств: проблеми і перспективи. *Молодий вчений*. **2016**. № 6. С. 100– 104.
- Рачинська Г. В., Копець Г. Р. Актуальні аспекти управління малим і середнім бізнесом в Україні. *Вісник Національного університету "Львівська політехніка"*. Проблеми економіки та управління. **2015**. № 815. С. 240– 247.
- Сілічева Н. Є. Малий бізнес в Україні: стан та перспективи розвитку. *Економічні інновації*. **2015**. Вип. 59. С. 303–309.
- Шкірко О. І. Малий бізнес як один із важливих чинників формування доходів домогосподарств у країні. *Вісник Одеського національного університету*. Серія: Економіка. **2017**. Т. 22, Вип. 3. С. 127–131.
- Brian Jones, Nicholas Chandler. FAME-Family Business Sustainability and Growth. *Fundamentals of SME Management*. Leeds, **2018**. 170 с.

Додаткові:

11. Бондар-Підгурська О. В. Інноваційна політика будівельних підприємств малого бізнесу в контексті реалізації держпрограми «Житло для внутрішньо переміщених осіб в Україні» `Економічний вісник НТУУ` `КПІ` `. 2018. №15 URL: <http://ev.fmm.kpi.ua/article/view/135815>
12. Бондар-Підгурська О.В. Житло для переселенців» як напрям сталого інноваційного розвитку будівельних підприємств малого та середнього бізнесу. «Європейський вектор модернізації економіки: креативність, прозорість і сталий розвиток»: матеріали Х Ювілейної Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 18–19 квітня 2018 р.). Харків: ХНУБА, 2018. Частина 1. С. 40–42. URL: http://econ2016.krasalex.com/wp-content/uploads/2018/04/Part_1_Xconf.pdf.
13. Бондар-Підгурська О.В., Циганкова Л.В., Тригуб М.О. Антикризовий менеджмент як обов'язкова умова реалізації цілей сталого розвитку XXI століття. «Маркетингові стратегії, підприємництво і торгівля: сучасний стан, напрямки розвитку» : Матеріали IV Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (Київ, 20 квітня 2023 року) : тези доповідей / відп. ред. П. В. Захарченко. Київ : 2023. 437 с. С. 68-71. URL: <https://library.knuba.edu.ua/books/zbirniki/25/20-04-2023.pdf>
14. Бондар-Підгурська О.В., Сней А. О., Стетюх К. В.. Особливості прийняття управлінських рішень на підприємствах в умовах діджитал-економіки та її глобальної турбулентності. «Маркетингові стратегії, підприємництво і торгівля: сучасний стан, напрямки розвитку» : Матеріали IV Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (Київ, 20 квітня 2023 року) : тези доповідей / відп. ред. П. В. Захарченко. Київ : 2023. 437 с. С. 14-17. URL: <https://library.knuba.edu.ua/books/zbirniki/25/20-04-2023.pdf>
15. Бондар-Підгурська О. В., Глебова А.О. Формування системи управління виробництвом на підприємствах малого і середнього бізнесу в умовах нестабільної економіки. *Economic efficiency of business in the conditions of unstable economy: collective monograph / science editor S. I. Drobyazko. Aspekt. Publishing, Taunton, MA, United States of America, 2015. P. 20–26.*
16. Бондар-Підгурська О. В., Хоменко І. І., Карангва Чарльз Науково-методичні аспекти оцінки ефективності управління інноваційним підприємством у контексті реалізації цілей сталого розвитку. *Бізнес Інформ. 2020. №9. С. 172–180.*
17. Попова Є.І., Бондар-Підгурська О.В.. Організація франшизи в умовах війни: досвід Польщі та України. «Актуальні питання розвитку науки та забезпечення якості освіти у XXI столітті»: тези доповідей XLVI Міжнародної наукової студентської конференції за підсумками науково-дослідних робіт студентів за 2022 рік (м. Полтава, 25 квітня 2023 р.). Полтава : ПУЕТ, 2023. 736 с. С. 323-325.

Програмне забезпечення навчальної дисципліни

Пакет програмних продуктів Microsoft Office .

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

Політика щодо термінів виконання та перескладання: завдання, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75 % від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модулів відбувається із дозволу провідного викладача за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності: списування під час виконання поточних модульних робіт та тестування заборонено (в т. ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.

Політика щодо відвідування: відвідування занять є обов'язковим компонентом. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі (Moodle) за погодженням із провідним викладачем. Політика зарахування результатів неформальної освіти: <http://puet.edu.ua/uk/publicna-informaciya>

Оцінювання

Підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни розраховується через поточне оцінювання*

Види робіт	Максимальна кількість балів
Модуль 1 (теми 1-5): відвідування лекційних занять (зарах); обговорення матеріалу занять (зарах); захист домашнього завдання (зарах); виконання самостійної роботи (зарах); виконання практичних завдань (5*1); тестування (5*2); поточна модульна робота №1 (15 балів)	30
Модуль 2 (теми 6-13): відвідування лекційних занять (зарах); обговорення матеріалу занять (зарах); захист домашнього завдання (зарах); виконання самостійної роботи (зарах); виконання практичних завдань (8*1); тестування (8*1); поточна модульна робота №2 (14 балів)	30

Іспит	40
Разом	100

Примітка: *За додаткові види навчальних робіт студент може отримати додаткові бали (10 балів за наукову діяльність, 10-участь у Всеукраїнській олімпіаді, тощо), що додаються до загальної підсумкової оцінки за вивчення навчальної дисципліни, але загальна підсумкова оцінка не може перевищувати 100 балів.

Шкала оцінювання здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни «Менеджмент підприємств малого і середнього бізнесу»

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Дуже добре
74-81	C	Добре
64-73	D	Задовільно
60-63	E	Задовільно достатньо
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни